

Cum a ajuns în atenția publică un credit al guvernatorului BNR

Articol apărut și pe www.adevarul.ro, 23 aprilie 2015

Adrian Vasilescu

De mai bine de două luni, în emisiuni TV, în ziare și pe bloguri, se țes scenarii în jurul unui credit luat – legal, moral și declarat oficial – de guvernatorul BNR, în 2006, de la Volksbank. Și achitat integral în 2010. Ce a iscat și cum s-a dilatat zarva în jurul acestui credit, stins în urmă cu cinci ani și menționat, la vremea lui, în toate declarațiile de avere depuse de guvernator la ANI și publicate pe site-ul Băncii Naționale?

Unde dai și unde crapă

Un istoric englez, închis în Turnul Londrei, a privit într-o dimineață pe fereastra dinspre o piață apropiată și a văzut o încăierare. Printre curioși l-a zărit pe unul dintre paznicii săi. Când, la prânz, paznicul a venit să-i aducă mâncarea, istoricul l-a întrebat ce s-a întâmplat, de fapt, acolo, în piață. Și a auzit, uluit, o poveste fără nicio legătură cu ceea ce el însuși văzuse. Dezamăgit de neputința menținerii unui fapt în granițele adevărului nici măcar pentru câteva ore, a vrut să-și distrugă în întregime manuscrisele unei lucrări ample despre istoria lumii vechi, la care muncea de o viață.

Ce îi mână deseori pe oameni să mute haotic granița unui fapt până acolo unde nu mai poți separa realitatea de improvizație? Explicații găsim în nenumărate cărți și studii – de la beletristică la sociologie, psihologie sau filozofie.

Ce a putut transforma banalitatea unui simplu și vechi credit, într-o cavalcadă mediatică ce glisează vicios pe lângă adevăr? Este de ajuns să înlănțuim faptele, așa cum s-au succedat ele în realitate, pentru a găsi cauza și a

descifra efectul. Vom vedea cum, plecând de la prima verigă – încercarea unui jurnalist de a lega detalii din două conferințe de presă ale guvernatorului, consumate la o distanță de șase ani între ele, 2009 și 2015 – ajungem la casus belli: politica valutară a Elveției și creditul în franci elvețieni în România. Altfel, fără acest exercițiu, va tot continua patinarea pe lângă subiect, cu ocultarea – voită ori nu – a regulii de aur a echilibrului și eticii jurnalistice, iar reflectoarele se vor plimba mai departe într-acolo unde adevărul devine ușor de deformat și, deci, de manipulat, ca în anecdota de la Radio Erevan, despre o limuzină care, de fapt, era bicicletă și nu fusese dăruită, ci furată.

În analiza de față voi repune faptele cap la cap, întocmai cum au fost și cum s-au desfășurat, în ordine cronologică. De ce eu? Din două motive.

- 1) Pentru că le-am urmărit cu atenție, le-am notat, analizat și, deci, le cunosc bine. Iar dacă vor fi și alte opinii, contrare, voi accepta o polemică deschisă, desigur cordială și bazată pe analize lucide și corecte.
- 2) Și pentru că, în reclamația pe care o asociație de protecție a consumatorilor i-a făcut-o guvernatorului, la ANI, este invocat și numele meu. În speță, se cere ca ANI să valideze ori să invalideze unele declarații ale mele, în legătură cu acest caz.

Voi pleca de acolo de unde a început toată această tevdură: întâlnirea cu presa de la Banca Națională, în 4 februarie 2015, pe tema deciziei din acea zi a CA, privind dobânda cheie. Întrerupând brusc șirul întrebărilor pe tema zilei – respectiv decizia CA – , un ziarist preocupat să lege poziția din 2015 a BNR față de creditele în franci elvețieni de un credit din 2006 al guvernatorului, a intervenit cu o întrebare confuză, și destul de nesigur și lax formulată, cerându-i guvernatorului explicații în legătură cu un detaliu de arhivă... extras dintr-o conferință din 2009. A urmat intervenția guvernatorului, care neatent la distanța dintre ce a vrut și ce a reușit să întrebe ziaristul, a afirmat, surprinzător, că n-a avut niciun credit la Volksbank. A intenționat guvernatorul să ascundă

acest credit? Un elementar exercițiu de logică ar fi exclus din start ipoteza intenției ascunderii... în uitare a acestui credit vechi, din moment ce fusese declarat la vremea lui la ANI și publicat pe site-ul BNR. De ce nu l-a reperat prompt, în memorie, guvernatorul?

Fără intenție nu poate exista minciună

De aici au început speculațiile. Și suspiciunile. A uitat guvernatorul?... Dar cum a fost posibil să uite?... Nu, nu a uitat, a mințit!... Păi, dacă a mințit, e grav!... Totul culminând cu un titlu reluat în zeci de publicații, cu mici diferențe de nuanță, ce anunța un fel de victorie a autorilor: “ANI bate la ușa guvernatorului BNR să-i verifice averea”. Fără ca nimeni să întrebe (ori să se întrebe) dacă exista vreun motiv, fie și unul neînsemnat sau ne semnificativ, care l-ar fi putut determina pe guvernator (sau pe oricine) să ascundă un credit declarat oficial?... Sau: ar putea cineva să demonstreze, aducând și cel mai firav argument, că există vreun motiv ocult care să-i fi indus guvernatorului intenția de a minți? Fiindcă este cert: nu poate fi ascuns, prin simplă negare, un credit trecut în declarațiile de avere date an de an, la ANI, declarații ce pot fi verificate și acum pe site-ul BNR. Iar fără intenție nu poate exista minciună.

De atunci, zi de zi, s-au tot adunat, în mass-media, comentarii și comentarii la comentarii, cu deosebire pe bloguri, ajungându-se – ca muniție suplimentară – la fiica și fiul guvernatorului, ce n-au nicio legătură cu acest credit generator de atâtea complicații. Dacă tânărul Costin Isărescu (pus „la colț” în câteva publicații că “se ocupă de magazinul de vinuri al tatălui său”, deși în realitate el este directorul întregii companii) a luat un credit pe cont propriu, asta e o altă problemă. Nu știu dacă e așa ori nu. Dar dacă acest credit chiar există, atunci e grav. NU pentru Costin Isărescu, așa cum apare, voit în criminator, într-o publicație – fiindcă nu-l oprește nimeni să contracteze un

credit–, ci pentru toți cei care au încălcat grav legea și, umblându-i în contul bancar, au făcut publice operațiuni protejate de lege.

*

Voi transcrie, din înregistrarea audio-video aflată pe site-ul BNR, segmentul „împlicinant” al dialogului guvernatorului cu jurnalistul din amintita conferință de presă. Și cum acest site este accesibil oricui, toți cei interesați pot observa, vizionând înregistrarea, că guvernatorul nu a fost nici persiflant și nici preocupat să ascundă ceva. Și mai pot observa un dublu efort – al jurnalistului de a ieși din propria confuzie și cel al guvernatorului, care, ușor amuzat de încurcătura în care ziaristul intrase, se străduie să descifreze ce vrea totuși partenerul său de dialog să spună și să afle.

„Bună ziua, Mihai Băniță, economica.net, domnule guvernator, două întrebări. Prima se leagă chiar de rezervele minime obligatorii. În 2009, dumneavoastră povesteți aici, la BNR, că ați primit o scrisoare de la banca la care aveți credit că vi se va percepe în continuare un comision de rezervă minimă obligatorie, pentru că BNR nu ar fi redus rezerva minimă obligatorie așa cum consideră banca că ar fi trebuit să facă, a prelungit cu un an de zile termenul de percepere a acelu comision.

Guvernatorul Mugur Isărescu: Mi se percepe un comision la ce?

Mihai Baniță: Se numea comisionul de rezervă minimă obligatorie.

Guvernatorul Mugur Isărescu: Și m-am plâns eu?

Mihai Baniță: Da, la Volksbank aveți credit atunci și ați spus <<când am primit credit de la Volksbank>>, mă rog, de la banca respectivă, când am

primit scrisoarea, ați spus că ați luat măsuri împotriva lor și că le-ați trimis niște scrisori... că au trimis niște scrisori și au tăiat copacii, mă rog, ați prezentat așa într-o manieră ecologistă.

Guvernatorul Mugur Isărescu: Mie nu-mi place răspunsul ăsta <<nu-mi aduc aminte>> dar... (pauză)... chiar că nu-mi amintesc. Însă, se referea la un comision la depozite sau la ce?

Mihai Baniță: Nu, era un comision la credite. Dumneavoastră aveați un credit în euro la Volksbank la acel moment și...”

NA. Jurnalistul se referea, aici, la o conferință de presă din 2009 (la care, probabil, nu fusese prezent, din moment ce a invocat ca sursă presa vremii) în care guvernatorul menționase că Banca Națională a luat măsuri drastice împotriva unei bănci comerciale, ce intervenise în contractele de creditare, fără acordul debitorilor, modificând dobânzile. În zecile de mii de scrisori trimise clienților, banca în culpă motivase, nu doar absurd, ci și împotriva legii, că e nevoită să urce dobânzile fiindcă... Banca Națională n-a redus rezervele minime obligatorii. Aceasta este întâmplarea. Jurnalistul a invocat-o, ignorându-i esența (raportul de cauzalitate dintre faptă și lege) și formulând atât de ambiguu încât până și subtextul întrebării a rămas... doar în intenția sa. În acest context s-a produs reacția – atât de neașteptată – de negare de către guvernator a creditului de la Volksbank.

„Guvernatorul Mugur Isărescu: N-am avut nici un credit la Volksbank, deci îmi pare rău, atunci am încheiat discuția, n-am luat niciodată credit la Volksbank, am avut un singur credit la Unicredit.”

NA. N-ar fi exclus ca pe guvernator să-l fi derutat tocmai faptul că ziaristul invoca un credit în euro, cunoscută fiind poziția sa față de împrumuturile în valută. Și, de altfel, niciodată nu s-a împrumutat în valută.

Dar n-are sens să speculez. Se vede însă clar cum jurnalistul, neavând informații exacte despre credit, era acum și el derutat.

„Mihai Baniță: Mă rog... Așa am citit în presă.

Guvernatorul Mugur Isărescu: Nu. Eu am luat un singur credit, de la Unicredit, cred că prin 2011, 2012, n-am avut treabă cu Volksbank. Deci, ca să câștigăm timp, vă documentați mai bine și reveniți luni.”

NA. Este evident că guvernatorul nu vrea să omoare subiectul. Și că dorește să lămurească lucrurile. Așa că propune să fie reluat dialogul luni, 9 februarie, când urma conferința de presă privind Raportul asupra inflației. Jurnalistul continuă însă...

„Mihai Baniță: E...

Guvernatorul Mugur Isărescu: Ce anume?

Mihai Baniță: Era scrisoarea unui client care reclama...

Guvernatorul Mugur Isărescu: Aia e altceva.

Mihai Baniță: A adus la cunoștința dumneavoastră și ați spus atunci că BNR a luat măsuri împotriva acelei bănci. Întrebarea este...

Guvernatorul Mugur Isărescu: ...Da, puneți întrebarea.

Mihai Baniță: Întrebarea este cum se împacă aceasta cu ce a susținut BNR, în ultima vreme, că nu se implică în... sau că nu poate lua măsuri de protecție a consumatorilor, că atunci ați sancționat...”

NA. Dialogul cu Mihai Baniță a durat 9 minute. Până aici se consumaseră 4. La această întrebare, din minutul 4, fiind cât de cât clară, guvernatorul răspunde pe larg în următoarele 5 minute. După ce remarcă nevoia acută ca Direcția Comunicare a BNR să promoveze mai multă informație publică în legătură cu ce înseamnă protecția consumatorului de servicii financiare și ce semnifică rezerva minimă obligatorie, care nu e o măsură de protecție a consumatorului, ci de politică monetară – conchide:

“Noi nu ne ocupăm de protecția consumatorului.”

NA. Precizând, apoi, că implicarea BNR în materie de comisioane are la bază faptul că, deși piața, concurența ar trebui să ducă comisioanele în jos, pot să existe mecanisme imperfecte în piață, situație în care BNR poate interveni. Nesigur însă, în continuare, pe ce a dorit cu adevărat jurnalistul, adaugă:

”Nu știu dacă la asta v-ați referit, mai reformulați întrebarea și sunt gata să vă răspund.”

Ce și de ce a greșit guvernatorul BNR

Prelungirea în zigzag a dialogului exprimă exact acel dublu efort la care m-am referit – al guvernatorului, de a descifra întrebarea, și al ziaristului... parcă în sens invers, de a o încifra.

Îi rog pe cititori să fie atenți la conținutul acestui dialog. Și, desigur, să cântărească dacă a existat vreo justificare și mai ales vreo urgență care să motiveze stăruința jurnalistului de la „economica.net” de a-i cere guvernatorului să întrerupă dezbateră la zi, și să dea explicații, în 2015, privind o împrejurare din 2009, pe altă temă.

E clar că, oarecum derutat de schimbarea bruscă a sensului de mers... al conferinței, printr-o întrerupere străină a temei în dezbateră, guvernatorul a pierdut intertextul întrebărilor. În plus, a greșit lăsându-se antrenat în dialogul

redat ceva mai sus. Pentru că – în deplin consens cu normele unei conferințe de presă, din întreaga lume civilizată – ar fi fost normal ca jurnalistul de la “economica.net” să primească următorul răspuns: **“Întrebările sunt în afara subiectului dezbaterii de astăzi, subiect ce v-a fost anunțat, așa că vă rog să le reformulați și să le înaintați Direcției Comunicare. Veți primi răspunsul, potrivit legii, în 24 de ore”**. E drept că o astfel de atitudine, care ar fi putut să pară “scorțoasă”, nu i se potrivea omului Mugur Isărescu. Și, fără îndoială, nu i s-ar fi potrivit nici spiritului Școlii de la Banca Națională a României, unde dialogurile detaliate cu jurnaliștii sunt fapte cotidiene. Și unde sintagma “nu comentez”, folosită atât de des în lumea largă, se face auzită numai în cazurile în care legea impune să fie rostită. De această dată însă, un răspuns “ca la carte”, chiar dacă ar fi părut “scorțos”, era obligatoriu din două motive. În primul rând, intervenția jurnalistului era excedentară tematicii anunțate. Apoi, timpul era limitat. Guvernatorul plecase din ședința Consiliului de Administrație, pentru a se întâlni cu jurnaliștii, și trebuia să revină în Consiliu pentru partea a doua.

În 25 de ani, de când îl cunosc pe guvernatorul Mugur Isărescu, nu-mi amintesc să fi lăsat fără răspuns întrebarea vreunui ziarist. Sigur, au fost și momente când, în “stil Greenspan”, s-a văzut nevoit să se folosească de “ambiguitatea constructivă”. De cele mai multe ori însă, așa cum îl sfătuia academicianul Murgescu, fostul său șef și profesor din vremea în care era cercetător științific la Institutul de Economie Mondială, angajează dialoguri cu exprimări clare, riscând – pentru a se face mai bine înțeles – expresii pitorești și metafore. Cum se explică însă dialogul din 4 februarie, distanțat de “stilul Mugur Isărescu”? Atunci a intervenit, fără îndoială, o suprapunere de stări: presiunea timpului și excentricismul întrebărilor. Cert este că, în conferința de presă, fiind surprins de desfășurarea dialogului în care s-a lăsat antrenat, și de faptul că i se cerea să facă apel la memorie și să explice, ieșind din tema zilei, ce anume și de ce a afirmat, în urmă cu șase ani, despre Volksbank, de unde luase

un credit în 2006 (repet, în lei și nu în euro, cum întrebase ziaristul), a răspuns că... nu a avut niciodată un credit la Volksbank.

La acest răspuns, într-adevăr surprinzător, trimisul „economica.net” nu se așteptase. Capcana pe care cred că a vrut s-o întindă – creditul de la Volksbank al guvernatorului fiind un simplu reper – viza, așa cum jurnalistul însuși a lămurit a doua zi într-un comentariu, cu totul altceva: o presupusă inconsecvență a BNR în materie de protecție a consumatorilor de servicii financiare.

Cum a descoperit “economica.net” apa rece

De fapt, ce a vrut să întrebe Mihai Baniță? Răspunsul l-am aflat, așa cum aminteam în urmă cu câteva rânduri, chiar de la el, a doua zi, într-un comentariu intitulat: **“Ieșire curioasă a șefului BNR. Isărescu a uitat că a luat credit de la Volksbank”**. Și, parcă descoperind apa rece, jurnalistul notează **că are dovada!...** Unde a găsit-o? Acolo unde... **accesul e deschis pentru oricine, pe site-ul BNR. Și unde sunt publicate și declarațiile de avere.** Mai departe, încercând de data aceasta să explice în clar ce anume a vrut să întrebe cu o zi înainte, Mihai Baniță notează: **“O scrisoare a BNR, datată iunie 2009, – semnată de Iuliu Iacobescu, directorul Direcției Secretariat și de Nicolae Cintează, directorul Direcției Supraveghere, arată că Banca Centrală a dispus eliminarea comisionului respectiv din contractele Volksbank, dovadă că BNR a intervenit direct în politica de comisioane a unei bănci, deși acum susține că BNR nu are treabă cu protecția consumatorilor, invocând legea...”** Iată, deci, ce ar fi vrut să întrebe Mihai Baniță, dar n-a reușit: **“De ce afirmați, domnule Guvernator, că BNR nu face protecție a consumatorilor de servicii financiare când, de fapt, sunt dovezi că în 2009 ați sancționat Volksbank și ați dispus eliminarea unor comisioane?”**

Ce nu a înțeles jurnalistul Mihai Baniță este că Banca Națională nu-și ordonează activitatea după cum îi taie capul pe cei care o conduc. Dovezile sunt nenumărate. Voi aminti, acum, că eu însumi, în repetate rânduri, am afirmat, în comentarii scrise ori în dezbateri TV, că obiectivele, direcțiile de acțiune, marja de inițiativă și limitele inovației, ce reglementează BNR și ce nu reglementează, ce supraveghează și ce nu supraveghează – totul e stipulat în legi. Și că, în relația bănci-clienți, BNR poate interveni numai cât legea îi dă voie s-o facă. Pentru că într-un stat de drept nu funcționează numai principiul separațiunii puterilor, ci și cel al separațiunii atribuțiilor. Iar legile, care stabilesc cu strictețe atribuțiile Băncii Naționale, stipulează că protecția celor ce se împrumută de la bănci – extrem de importantă, desigur! – este atribuită altei autorități a statului.

Dacă legea ar fi implicat BNR în problematica sensibilă și totodată complexă a protecției consumatorilor de servicii financiare, am fi fost fără îndoială martorii unui proces similar cu evoluția lucrurilor în alte situații, când băncii centrale i-au fost atribuite prin lege domenii noi de activitate. Un exemplu semnificativ: înființarea Direcției de Stabilitate Financiară a BNR. Cu siguranță, dacă legea i-ar fi conferit o astfel de atribuție (protecția clientelei bancare) la BNR s-ar fi dezvoltat un departament al legăturilor bănci-clienți, încadrat cu specialiști în drept, în științe economice, în sociologie, în psihologie. Cum însă legea duce într-un alt cadru instituțional astfel de atribuții, BNR nu are dreptul să cheltuiască fonduri, timp, resurse umane și materiale în acest scop. Și, totodată, n-are niciun drept să se amestece în soluționarea unei probleme care nu se numără între atribuțiile sale. În mod excepțional însă, sunt câteva aspecte privind relațiile bănci-clienți înscrise într-o lege care ordonează activitatea instituțiilor de credite și din care se desprind atribuții de supraveghere pentru banca centrală. Mă refer la Ordonanța de Urgență 99/2006. Precizez că, potrivit acestei reglementări, băncile, instituțiile de credit în general **„nu pot pretinde clientului dobânzi, comisioane ori alte costuri și speze bancare dacă plata acestora nu e stipulată în contract”**. Aici – și numai aici

– se impune intervenția BNR. **Și cum au fost bănci care au încălcat această prevedere, inspectorii BNR le-au descoperit, au făcut rapoarte iar sancțiunile au fost dintre cele mai grele.** La o astfel de excepție s-a referit guvernatorul în conferința din 2009, făcând trimitere la Volksbank. Și tocmai în legătură cu acest aspect voia jurnalistul de la “economica.net” „să-l prindă” pe guvernatorul BNR. Pentru că, fără să cunoască legea, domnul Baniță pornea de la ideea că Banca Națională ar fi în culpă. S-a înșelat. În 2009, băncile sancționate și-au permis să sfideze contractele, legea obligând Banca Națională să intervină. În 2015, în schimb, în cazul creditelor în franci elvețieni, contractele nefiind violate, legea interzice intervenția BNR.

La miezul nopții va cădea o stea...

...este titlul unui film românesc din anii '50. L-am reprodus în acest context. Așadar, un credit perfect compatibil cu funcția debitorului, declarat la timpul lui la ANI, este acum reclamat ca fiind... suspect de a fi fost contractat în condiții de incompatibilitate. Iar răspunsul pe care reclamanta l-a primit de la ANI, în 3 martie – și anume că lucrarea **“având ca obiect evaluarea averii (?!?) și respectării regimului juridic al conflictelor de interese de către Isărescu Mugur, se află în curs de soluționare, iar după finalizare, rezultatul vă va fi comunicat”** – a fost publicat în mare grabă de “economica.net”, în aceeași zi, la miezul nopții. Era de așteptat să cadă atunci steaua guvernatorului BNR?

A doua zi, știrea a făcut explozie pe televiziuni, în ziare și pe bloguri. Deși, de fapt, **nu verificarea averii guvernatorului** (cum titrează zgomotos unii publiciști) **a cerut reclamanta** – Asociația Parakletos – Agenției de Integritate. A cerut, punct cu punct, ca ANI să stabilească dacă există **“vreo stare de incompatibilitate sau vreun conflict de interese în condițiile în care**

guvernatorul BNR a negat că ar fi avut vreodată un credit de la Volksbank.” Și cum, în reclamație, e invocat și numele meu, cerându-se să fie verificate câteva declarații pe care le-am făcut, mă văd nevoit să clarific și aici lucrurile.

Ce răspunsuri așteaptă reclamanta, în fond: a) dacă guvernatorul avea dreptul să ia credit de la o instituție bancară; și dacă există incompatibilitate sau conflict de interese între calitatea sa de debitor al băncii Volksbank și aceea de guvernator al Băncii Naționale a României; b) dacă există vreo derogare pentru guvernatorul BNR privind declarațiile înaintate la ANI; c) dacă a existat o înțelegere între Agenția Națională de Integritate și Banca Națională a României în baza căreia ar fi fost acordate derogări personalului BNR în privința completării declarațiilor de avere. Pe ce s-au bazat, așadar, salvele de “tun de... presă”?

La cele trei întrebări, din reclamație, am răspuns în câteva rânduri. Reiau aici ideile de bază.

1) Legea 312 din 28 iunie 2004, privind Statutul Băncii Naționale a României, în ARTICOLUL 34, intitulat “**Incompatibilități și conflicte de interese**”, stipulează expres ce nu are dreptul să facă guvernatorul BNR. Legea nu prevede că guvernatorul BNR ar fi incompatibil cu funcția dacă contractează un credit, sau zece sau o sută de credite la o bancă, oricare ar fi ea.

2) În ziarul “Bursa”, din 11 februarie 2015, răspunzând unei întrebări, am explicat că nu există niciun fel de inadvertențe în declarația de avere a guvernatorului; sunt deosebiri de formă, nu de conținut. În sensul că, în unii ani, în declarațiile de avere, creditul este însoțit de numele băncilor de la care guvernatorul (și alți funcționari ai BNR) au contractat împrumuturi ori și-au deschis depozite, iar în alți ani s-a menționat “o instituție de credit din România”. Nu întâmplător!

3) Aceste diferențe – și nicidecum inadvertențe – justifică într-adevăr întrebarea: de ce, în declarația de avere din 2007, este nominalizată banca de la

care guvernatorul a luat un credit, respectiv Volksbank, iar în declarațiile din 2008 și 2009, în dreptul creditului respectiv, s-a anonimizat banca prin sintagma: „o instituție de credit din România”? Și de ce, din nou, în 2013, s-a readoptat practica nominalizării băncilor? Respectiv, Unicredit Țiriac Bank, instituție de la care guvernatorul a contractat un nou credit, cel de la Volksbank fiind rambursat în 2010?

Explicația este că, într-o primă variantă, Banca Națională a dat curs cerinței ANI ca salariații, în declarațiile de avere, să treacă în clar numele băncilor de la care au luat credite sau la care și-au deschis depozite. Ulterior, au intervenit discuții privind vicierea liberei concurențe în piața bancară. Am desigur în vedere spiritul legilor bancare, privind secretul oricărei operațiuni, care se extinde și asupra contractelor încheiate de salariații BNR cu o bancă ori alta. Or, încălcându-se acest principiu al confidențialității de către funcționarii și membrii CA din BNR în declarațiile de avere, era lovit principiul concurenței. Unele bănci au protestat, motivând că oamenii sunt influențați și merg să-și depună economisirile la băncile unde și-au deschis depozite Guvernatorul și alți înalți funcționari din BNR. Redau ce am scris atunci: **“ANI a manifestat înțelegere (NB – a manifestat înțelegere, nu a existat o înțelegere!) nu față de BNR, ci față de cerințele pieței libere, și a acceptat, câțiva ani, declarații de avere în care să nu mai fie trecute numele băncilor, ci doar sumele din contractele de credit ori din cele de depozite.”** La urma-urmei, cum sumele creditelor obținute și momentele în care au fost contractate erau redată cu exactitate, ce ar fi adus în plus nominalizarea băncilor? Când însă, în 2013, ANI a impus din nou menționarea numelui băncii, salariații BNR care completează declarații de avere, inclusiv guvernatorul, s-au conformat.

Memoria nu este registru contabil

Întrebările jurnalistului de la “economica.net” n-au fost confuze fiindcă asta și-a dorit. Așa au ieșit. Și nici nu cred că a intenționat să provoace o stare de tensiune, pe fondul presiunii pe care timpul o exercita asupra guvernatorului. De altfel, nici nu se aștepta ca, invocând un credit în euro – pentru că așa și-a amintit, deși creditul era în lei – guvernatorul îi va răspunde... că n-a luat niciodată un credit de la Volksbank. A plecat însă de la conferință cu acest răspuns... și a decis să-l exploateze.

În comentariul pe care l-a scris, a doua zi, documentul invocat, pentru “a proba” existența acestui împrumut negat, nu era nimic altceva decât tocmai... **declarația de avere și de interese a guvernatorului, completată pe proprie răspundere, semnată, trimisă la ANI și afișată pe site-ul BNR.**

Voi sublinia aici, pentru cei ce nu cunosc cu de-amănuntul ce înseamnă, în formă și în conținut, completarea pe proprie răspundere a unui astfel de document, că fiecare cuvânt scris, fiecare cifră – ce exprimă valori ale bunurilor deținute, conturi bancare, depozite de economii, credite de la bănci sau alte împrumuturi, participări la bursa de valori sau diferite tranzacții financiare – implică răspunderea penală, morală și profesională nu doar pentru omisiuni voite, ci și pentru orice fel de erori.

De două decenii, an de an, un timp la Parlament, apoi la ANI, guvernatorul BNR completează și trimite o astfel de declarație. Și o face, așa cum cere legea, cu maximă răspundere, în față cu toate actele, cu toate documentele ce validează amănunțit mișcările din cuprinsul averii sale reale și nominale săvârșite în anul de referință. L-am auzit, deseori, chiar autopersiflându-și grija că ar putea uita ceva și “s-ar face de poveste” dacă ar omite vreun amănunt în declarația de avere.

Nu i s-a întâmplat însă niciodată “să se facă de poveste”. Fiindcă, an de an, are o grijă deosebită ca tot ceea ce scrie și semnează în declarațiile de avere

– care reprezintă singurele documente oficiale privind mișcările din patrimoniul său și al familiei sale – să corespundă o sută la sută adevărului.

Dacă ar greși ori ar omite ceva, ar antrena consecințele legii. Aici aproximația nu este îngăduită. Declarația de avere este, de fapt, un act de evidență contabilă. Iar în contabilitate, unde înregistrările nu se fac din amintiri, ci cu atestatele documentare dinaintea ochilor, nu se admit nici omisiuni, nici erori și nici accidente sau incidente legate de memoria actelor.

Memoria unui om, oricine ar fi el, nu este însă registru contabil. Și nici document oficial.